

Utenlandsferiens farer

Under gjengis en kasuistikk fra en originalartikkel i Tidsskriftet nr. 3/1936. Det redegjøres for tre typer bendelorm, deres utbredelse og smitte måte (Tidsskr Nor Lægeforen 1936; 56: 125–30). Omkring Østersjøen er det en type som trenger to «dyrepassasjer» for å utvikles. Eggene svømmer i brakkvann, slukes av en liten krepseart og utvikles til første larvestadium. Krepseene er føde for gjedde, laks, sik – hos disse utvikles neste stadium. Ved inntak av utilstrekkelig stekt eller kokt fisk kan mennesker få i seg larvene. Dagfinn Elstads drøfting av tilfellet avsluttes med en påminnelse om at man selv ikke på Vestlandet kan være trygg: «Med pt.s uttømmelser er store mengder bendelormegg tømt i ferskvann (Sauda-elven). Hvis dette gav støtet til nye tilfelle av botriocephalus latus vilde det være interessant, om ikke akkurat ønskelig.»

Fra Sauda sykehus. (Overlæge Jul. Riddervold).

Et tilfelle av Botriocephalus latus i Norge.

Av Dagfinn Elstad.

Vår pt. var en 44 år gammel gift kvinne, født i Nord-Sverige i nærheten av Luleå. (...) Pt. har stort sett alltid vært frisk. Hun har flere ganger vært på besøk i Sverige siden hun flyttet til Norge. Siste gang var på forsommeren 1935. Hun opholdt sig da hos venner og slektninger i Stockholm. Omkring sankthans blev hun invitert til sin bror for å nyde festmåltid på en sending fra hjemtrakten. Sendingen bestod av saltet sik der regnes som en delikatesse. (Hun opplyser at fisken saltet sterkt i 14 dager, vannes så ut og spises omtrent som vår spekesild.)

Ca. 2 måneder etter dette, lenge etter tilbakekomsten til Norge, begynte hun å føle sig noget uvel. Hun hadde stadig følelse av sult, ofte som sugende smerter i epigastriet. (...) Ca. 1 måned senere i slutten av september oppdaget hun plutselig en lengere kjede av bendelormledd i avføringen. Med minnene fra barndomstraktene, forskrekket ikke dette henne synderlig; men da det i de følgende 14 dager flere ganger viste sig bendelormledd i avføringen besluttet hun å søke læge. Hun blev straks innlagt i sykehuset til ormkur. (...)

Til utdrivelse av ormen benyttet man sig av følgende kur: Efter at pt. 1 dag hadde stått på lett kost, fikk hun om morgenen en kopp kaffe med 0,20 veronal. 1/2 time senere 8 gr. extractum filicis utrørt i ca. 400 gr. kokt lunkent vann. 3 timer senere fikk hun 2 pil. ap. fort. Ca. 3 timer etter dette kom en svær avføring, i hvilken man fant en bendelorm av lengde 8,15 m. Ormen viste det karakteristiske billede av en botriocephalus latus. I ormen tynne del (vel hårtukt) fantes mikroskopisk en knoppformet avslutning, hodet. Deler av ormen blev sendt til Gades patologiske institutt, som bekreftet diagnosen.

I utstrykningspreparatet fra fæces kunde ingen egg sees; men ved anvendelse av konsentrasjonsmetode¹ påvist disse i rikelig mengde. Pt. var meget kvalm det første døgn efter kuren, men reiste efter 2 døgn fornøiet hjem.

Skema over de 3 viktigste bendelormtyper.

